Perfecținea olandeză

(Daniela Caraman Fotea, 7 aprilie 2007)

La Opera Națională s-a desfășurat un program aparte, componentă a parteneriatului cu Ambasada Regatului Țărilor de Jos la București, prim eveniment artistic din cadrul programului „O sărbătoare culturală – România – Olanda", prevăzut a se desfășura pe tot cuprinsul anului 2007 și prilejuit de sărbătorirea intrării noastre în Uniunea Europeană. Am văzut un spectacol de balet contemporan – bine promovat de Oana Ștefănescu, susținut de Nederlands Dans Theatre, o companie cu reprezentativitate europeană și istorie desfășurată de peste trei decenii, în principal sub bagheta coregrafului Jiri Kylian, praghez. La 60 de ani are consemnate sub semnătură, exact 60 de premiere. Cu experiență dobândită într-o enclavă a baletului – la London's Royall Ballet School, a modelat și dezvoltat compania olandeză de balet, într-o formă inedită și se pare, unică: nucleului de bază, faimos, multipremiat, i-au fost adiționate alte două secțiuni: a doua fiind compusă din dansatori între 17 și 22 de ani, cealaltă, cu interpreți peste vîrsta de 40 de ani, fiecare trupă cu repertoriu propriu și evoluînd în paralel.

Dacă anii '80 i-au fost marcați lui Kylian de viziuni lirice, orientarea ulterioară s-a îndreptat către partituri coregrafice abstracte, suprarealiste. Trei au fost cele prezentate la Operă: „Aripi de ceară" cu trimitere la mitul lui Icar, în decor inspirat din Breugel, „Vorbește pentru tine însuți" – metaforă asupra sarabandei gîndurilor în perpetuă reînnoire, „Smoală și Pene" – balans între oniric și real. Componența trupei este multinațională, dansatorii sunt maeștri ai gestului expresiv, au tehnică perfectă, feed back la orice sugestie sau idee, dezvoltînd un adevărat scenariu al figurilor de dificultate, inedite, neașteptate. Sigur, sunt calități pe care le întîlnim la orice mare trupă. Ceea ce particularizează spectacolul olandez este ritmul susținut la intensitate continuă, incredibilul liant, îngemănarea între coregrafie și muzică. Ambianța este cea clasică – Bach, Mozart în principal, colorați de intervenții, intruziuni alese din spiritualitatea sonoră contemporană.

Ceea ce uimește însă – mai ales pe muzician, este dezvoltarea mișcării asemeni tehnicii componistice muzicale. De pildă, fiecare voce dintr-o fugă de Bach are personajul aferent, cu intrări și evoluție asemeni celei a contrapunctului partiturii. Sunetul și gestul merg în paralel, se completează, construind pentru ideea-simbol gîndită de coregraf, dubla susținere expresivă. Este o simbioză cu efect impresionant asemeni multor soluții captivante de regie derulate în trombă, amețitor chiar. Mă gîndesc la secvența dansată în ploaie și fum. Dar au fost multe și fiecare ar merita un editorial pentru că olandezii au oferit un spectacol uimitor, cu certă și durabilă amprentă pe memoria culturală. Foarte bine venită împlinire și pentru prestigiul Operei Naționale.